

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De fide mortua ex defectu operis vel rectæ intentionis, & de fide viua,
quæ suo lumine quinque facit in homine, & de articulis fidei. Cap. LXXXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

ei coniungeretur: & sic credendo Deo adhereret. Quarto, operatur participationem vel communionem. Nam ex adeptione finis perducitur quis in participationem perfectionis finis: & sic credendo membris eius incorporatur.

De fide mortua ex defectu operis vel recta intentionis, & de fide viua, quæ suo lumine quinque facit in homine, & de articulis fidei.

Cap. LXXXVII.

Qua est ista, quæ progreditur quasi aurora confurgens, pulchra ut luna? &c. In his verbis notatur progressus virtutum Theologicarum, quæ prouehunt hominem ad summam perfectionem. Theologicae namque virtutes sunt alijs supereminentiores, quia virtus infusa nobilior & eminentior est omni virtute acquisita. Nimirum cum vna & eadem virtus, prout est infusa, est alterius rationis & maioris perfectionis, quam prout est acquisita, sicut patet de fortitudine acquisita, quæ est virtus politica, & eadem infusa, quæ est donum Spiritus sancti: & sic differunt tam specie, quam perfectione. Nam operatio virtutum, tam moralium, quam etiam intellectualium, est dirigere & ordinare hominem in finem naturalem. Sed operatio virtutum Theologicarum, est dirigere & ordinare hominem ad finem supernaturalem, quæ est visio diuinæ essentia.

Duplex igitur fides distingui potest. Prima dicitur mortua: tum propter defectum operis, quia sic latitat in corde, quod non erumpit in opere. Vnde & illud sancti Iacobi: *Fides sine operibus mortua est.* Tit. 1. Tit. 2. Tit. 3. Tit. 4. Tit. 5. Tit. 6. Tit. 7. Tit. 8. Tit. 9. Tit. 10. Tit. 11. Tit. 12. Tit. 13. Tit. 14. Tit. 15. Tit. 16. Tit. 17. Tit. 18. Tit. 19. Tit. 20. Tit. 21. Tit. 22. Tit. 23. Tit. 24. Tit. 25. Tit. 26. Tit. 27. Tit. 28. Tit. 29. Tit. 30. Tit. 31. Tit. 32. Tit. 33. Tit. 34. Tit. 35. Tit. 36. Tit. 37. Tit. 38. Tit. 39. Tit. 40. Tit. 41. Tit. 42. Tit. 43. Tit. 44. Tit. 45. Tit. 46. Tit. 47. Tit. 48. Tit. 49. Tit. 50. Tit. 51. Tit. 52. Tit. 53. Tit. 54. Tit. 55. Tit. 56. Tit. 57. Tit. 58. Tit. 59. Tit. 60. Tit. 61. Tit. 62. Tit. 63. Tit. 64. Tit. 65. Tit. 66. Tit. 67. Tit. 68. Tit. 69. Tit. 70. Tit. 71. Tit. 72. Tit. 73. Tit. 74. Tit. 75. Tit. 76. Tit. 77. Tit. 78. Tit. 79. Tit. 80. Tit. 81. Tit. 82. Tit. 83. Tit. 84. Tit. 85. Tit. 86. Tit. 87. Tit. 88. Tit. 89. Tit. 90. Tit. 91. Tit. 92. Tit. 93. Tit. 94. Tit. 95. Tit. 96. Tit. 97. Tit. 98. Tit. 99. Tit. 100. Tit. 101. Tit. 102. Tit. 103. Tit. 104. Tit. 105. Tit. 106. Tit. 107. Tit. 108. Tit. 109. Tit. 110. Tit. 111. Tit. 112. Tit. 113. Tit. 114. Tit. 115. Tit. 116. Tit. 117. Tit. 118. Tit. 119. Tit. 120. Tit. 121. Tit. 122. Tit. 123. Tit. 124. Tit. 125. Tit. 126. Tit. 127. Tit. 128. Tit. 129. Tit. 130. Tit. 131. Tit. 132. Tit. 133. Tit. 134. Tit. 135. Tit. 136. Tit. 137. Tit. 138. Tit. 139. Tit. 140. Tit. 141. Tit. 142. Tit. 143. Tit. 144. Tit. 145. Tit. 146. Tit. 147. Tit. 148. Tit. 149. Tit. 150. Tit. 151. Tit. 152. Tit. 153. Tit. 154. Tit. 155. Tit. 156. Tit. 157. Tit. 158. Tit. 159. Tit. 160. Tit. 161. Tit. 162. Tit. 163. Tit. 164. Tit. 165. Tit. 166. Tit. 167. Tit. 168. Tit. 169. Tit. 170. Tit. 171. Tit. 172. Tit. 173. Tit. 174. Tit. 175. Tit. 176. Tit. 177. Tit. 178. Tit. 179. Tit. 180. Tit. 181. Tit. 182. Tit. 183. Tit. 184. Tit. 185. Tit. 186. Tit. 187. Tit. 188. Tit. 189. Tit. 190. Tit. 191. Tit. 192. Tit. 193. Tit. 194. Tit. 195. Tit. 196. Tit. 197. Tit. 198. Tit. 199. Tit. 200. Tit. 201. Tit. 202. Tit. 203. Tit. 204. Tit. 205. Tit. 206. Tit. 207. Tit. 208. Tit. 209. Tit. 210. Tit. 211. Tit. 212. Tit. 213. Tit. 214. Tit. 215. Tit. 216. Tit. 217. Tit. 218. Tit. 219. Tit. 220. Tit. 221. Tit. 222. Tit. 223. Tit. 224. Tit. 225. Tit. 226. Tit. 227. Tit. 228. Tit. 229. Tit. 230. Tit. 231. Tit. 232. Tit. 233. Tit. 234. Tit. 235. Tit. 236. Tit. 237. Tit. 238. Tit. 239. Tit. 240. Tit. 241. Tit. 242. Tit. 243. Tit. 244. Tit. 245. Tit. 246. Tit. 247. Tit. 248. Tit. 249. Tit. 250. Tit. 251. Tit. 252. Tit. 253. Tit. 254. Tit. 255. Tit. 256. Tit. 257. Tit. 258. Tit. 259. Tit. 260. Tit. 261. Tit. 262. Tit. 263. Tit. 264. Tit. 265. Tit. 266. Tit. 267. Tit. 268. Tit. 269. Tit. 270. Tit. 271. Tit. 272. Tit. 273. Tit. 274. Tit. 275. Tit. 276. Tit. 277. Tit. 278. Tit. 279. Tit. 280. Tit. 281. Tit. 282. Tit. 283. Tit. 284. Tit. 285. Tit. 286. Tit. 287. Tit. 288. Tit. 289. Tit. 290. Tit. 291. Tit. 292. Tit. 293. Tit. 294. Tit. 295. Tit. 296. Tit. 297. Tit. 298. Tit. 299. Tit. 300. Tit. 301. Tit. 302. Tit. 303. Tit. 304. Tit. 305. Tit. 306. Tit. 307. Tit. 308. Tit. 309. Tit. 310. Tit. 311. Tit. 312. Tit. 313. Tit. 314. Tit. 315. Tit. 316. Tit. 317. Tit. 318. Tit. 319. Tit. 320. Tit. 321. Tit. 322. Tit. 323. Tit. 324. Tit. 325. Tit. 326. Tit. 327. Tit. 328. Tit. 329. Tit. 330. Tit. 331. Tit. 332. Tit. 333. Tit. 334. Tit. 335. Tit. 336. Tit. 337. Tit. 338. Tit. 339. Tit. 340. Tit. 341. Tit. 342. Tit. 343. Tit. 344. Tit. 345. Tit. 346. Tit. 347. Tit. 348. Tit. 349. Tit. 350. Tit. 351. Tit. 352. Tit. 353. Tit. 354. Tit. 355. Tit. 356. Tit. 357. Tit. 358. Tit. 359. Tit. 360. Tit. 361. Tit. 362. Tit. 363. Tit. 364. Tit. 365. Tit. 366. Tit. 367. Tit. 368. Tit. 369. Tit. 370. Tit. 371. Tit. 372. Tit. 373. Tit. 374. Tit. 375. Tit. 376. Tit. 377. Tit. 378. Tit. 379. Tit. 380. Tit. 381. Tit. 382. Tit. 383. Tit. 384. Tit. 385. Tit. 386. Tit. 387. Tit. 388. Tit. 389. Tit. 390. Tit. 391. Tit. 392. Tit. 393. Tit. 394. Tit. 395. Tit. 396. Tit. 397. Tit. 398. Tit. 399. Tit. 400. Tit. 401. Tit. 402. Tit. 403. Tit. 404. Tit. 405. Tit. 406. Tit. 407. Tit. 408. Tit. 409. Tit. 410. Tit. 411. Tit. 412. Tit. 413. Tit. 414. Tit. 415. Tit. 416. Tit. 417. Tit. 418. Tit. 419. Tit. 420. Tit. 421. Tit. 422. Tit. 423. Tit. 424. Tit. 425. Tit. 426. Tit. 427. Tit. 428. Tit. 429. Tit. 430. Tit. 431. Tit. 432. Tit. 433. Tit. 434. Tit. 435. Tit. 436. Tit. 437. Tit. 438. Tit. 439. Tit. 440. Tit. 441. Tit. 442. Tit. 443. Tit. 444. Tit. 445. Tit. 446. Tit. 447. Tit. 448. Tit. 449. Tit. 450. Tit. 451. Tit. 452. Tit. 453. Tit. 454. Tit. 455. Tit. 456. Tit. 457. Tit. 458. Tit. 459. Tit. 460. Tit. 461. Tit. 462. Tit. 463. Tit. 464. Tit. 465. Tit. 466. Tit. 467. Tit. 468. Tit. 469. Tit. 470. Tit. 471. Tit. 472. Tit. 473. Tit. 474. Tit. 475. Tit. 476. Tit. 477. Tit. 478. Tit. 479. Tit. 480. Tit. 481. Tit. 482. Tit. 483. Tit. 484. Tit. 485. Tit. 486. Tit. 487. Tit. 488. Tit. 489. Tit. 490. Tit. 491. Tit. 492. Tit. 493. Tit. 494. Tit. 495. Tit. 496. Tit. 497. Tit. 498. Tit. 499. Tit. 500. Tit. 501. Tit. 502. Tit. 503. Tit. 504. Tit. 505. Tit. 506. Tit. 507. Tit. 508. Tit. 509. Tit. 510. Tit. 511. Tit. 512. Tit. 513. Tit. 514. Tit. 515. Tit. 516. Tit. 517. Tit. 518. Tit. 519. Tit. 520. Tit. 521. Tit. 522. Tit. 523. Tit. 524. Tit. 525. Tit. 526. Tit. 527. Tit. 528. Tit. 529. Tit. 530. Tit. 531. Tit. 532. Tit. 533. Tit. 534. Tit. 535. Tit. 536. Tit. 537. Tit. 538. Tit. 539. Tit. 540. Tit. 541. Tit. 542. Tit. 543. Tit. 544. Tit. 545. Tit. 546. Tit. 547. Tit. 548. Tit. 549. Tit. 550. Tit. 551. Tit. 552. Tit. 553. Tit. 554. Tit. 555. Tit. 556. Tit. 557. Tit. 558. Tit. 559. Tit. 560. Tit. 561. Tit. 562. Tit. 563. Tit. 564. Tit. 565. Tit. 566. Tit. 567. Tit. 568. Tit. 569. Tit. 570. Tit. 571. Tit. 572. Tit. 573. Tit. 574. Tit. 575. Tit. 576. Tit. 577. Tit. 578. Tit. 579. Tit. 580. Tit. 581. Tit. 582. Tit. 583. Tit. 584. Tit. 585. Tit. 586. Tit. 587. Tit. 588. Tit. 589. Tit. 590. Tit. 591. Tit. 592. Tit. 593. Tit. 594. Tit. 595. Tit. 596. Tit. 597. Tit. 598. Tit. 599. Tit. 600. Tit. 601. Tit. 602. Tit. 603. Tit. 604. Tit. 605. Tit. 606. Tit. 607. Tit. 608. Tit. 609. Tit. 610. Tit. 611. Tit. 612. Tit. 613. Tit. 614. Tit. 615. Tit. 616. Tit. 617. Tit. 618. Tit. 619. Tit. 620. Tit. 621. Tit. 622. Tit. 623. Tit. 624. Tit. 625. Tit. 626. Tit. 627. Tit. 628. Tit. 629. Tit. 630. Tit. 631. Tit. 632. Tit. 633. Tit. 634. Tit. 635. Tit. 636. Tit. 637. Tit. 638. Tit. 639. Tit. 640. Tit. 641. Tit. 642. Tit. 643. Tit. 644. Tit. 645. Tit. 646. Tit. 647. Tit. 648. Tit. 649. Tit. 650. Tit. 651. Tit. 652. Tit. 653. Tit. 654. Tit. 655. Tit. 656. Tit. 657. Tit. 658. Tit. 659. Tit. 660. Tit. 661. Tit. 662. Tit. 663. Tit. 664. Tit. 665. Tit. 666. Tit. 667. Tit. 668. Tit. 669. Tit. 670. Tit. 671. Tit. 672. Tit. 673. Tit. 674. Tit. 675. Tit. 676. Tit. 677. Tit. 678. Tit. 679. Tit. 680. Tit. 681. Tit. 682. Tit. 683. Tit. 684. Tit. 685. Tit. 686. Tit. 687. Tit. 688. Tit. 689. Tit. 690. Tit. 691. Tit. 692. Tit. 693. Tit. 694. Tit. 695. Tit. 696. Tit. 697. Tit. 698. Tit. 699. Tit. 700. Tit. 701. Tit. 702. Tit. 703. Tit. 704. Tit. 705. Tit. 706. Tit. 707. Tit. 708. Tit. 709. Tit. 710. Tit. 711. Tit. 712. Tit. 713. Tit. 714. Tit. 715. Tit. 716. Tit. 717. Tit. 718. Tit. 719. Tit. 720. Tit. 721. Tit. 722. Tit. 723. Tit. 724. Tit. 725. Tit. 726. Tit. 727. Tit. 728. Tit. 729. Tit. 730. Tit. 731. Tit. 732. Tit. 733. Tit. 734. Tit. 735. Tit. 736. Tit. 737. Tit. 738. Tit. 739. Tit. 740. Tit. 741. Tit. 742. Tit. 743. Tit. 744. Tit. 745. Tit. 746. Tit. 747. Tit. 748. Tit. 749. Tit. 750. Tit. 751. Tit. 752. Tit. 753. Tit. 754. Tit. 755. Tit. 756. Tit. 757. Tit. 758. Tit. 759. Tit. 760. Tit. 761. Tit. 762. Tit. 763. Tit. 764. Tit. 765. Tit. 766. Tit. 767. Tit. 768. Tit. 769. Tit. 770. Tit. 771. Tit. 772. Tit. 773. Tit. 774. Tit. 775. Tit. 776. Tit. 777. Tit. 778. Tit. 779. Tit. 780. Tit. 781. Tit. 782. Tit. 783. Tit. 784. Tit. 785. Tit. 786. Tit. 787. Tit. 788. Tit. 789. Tit. 790. Tit. 791. Tit. 792. Tit. 793. Tit. 794. Tit. 795. Tit. 796. Tit. 797. Tit. 798. Tit. 799. Tit. 800. Tit. 801. Tit. 802. Tit. 803. Tit. 804. Tit. 805. Tit. 806. Tit. 807. Tit. 808. Tit. 809. Tit. 810. Tit. 811. Tit. 812. Tit. 813. Tit. 814. Tit. 815. Tit. 816. Tit. 817. Tit. 818. Tit. 819. Tit. 820. Tit. 821. Tit. 822. Tit. 823. Tit. 824. Tit. 825. Tit. 826. Tit. 827. Tit. 828. Tit. 829. Tit. 830. Tit. 831. Tit. 832. Tit. 833. Tit. 834. Tit. 835. Tit. 836. Tit. 837. Tit. 838. Tit. 839. Tit. 840. Tit. 841. Tit. 842. Tit. 843. Tit. 844. Tit. 845. Tit. 846. Tit. 847. Tit. 848. Tit. 849. Tit. 850. Tit. 851. Tit. 852. Tit. 853. Tit. 854. Tit. 855. Tit. 856. Tit. 857. Tit. 858. Tit. 859. Tit. 860. Tit. 861. Tit. 862. Tit. 863. Tit. 864. Tit. 865. Tit. 866. Tit. 867. Tit. 868. Tit. 869. Tit. 870. Tit. 871. Tit. 872. Tit. 873. Tit. 874. Tit. 875. Tit. 876. Tit. 877. Tit. 878. Tit. 879. Tit. 880. Tit. 881. Tit. 882. Tit. 883. Tit. 884. Tit. 885. Tit. 886. Tit. 887. Tit. 888. Tit. 889. Tit. 890. Tit. 891. Tit. 892. Tit. 893. Tit. 894. Tit. 895. Tit. 896. Tit. 897. Tit. 898. Tit. 899. Tit. 900. Tit. 901. Tit. 902. Tit. 903. Tit. 904. Tit. 905. Tit. 906. Tit. 907. Tit. 908. Tit. 909. Tit. 910. Tit. 911. Tit. 912. Tit. 913. Tit. 914. Tit. 915. Tit. 916. Tit. 917. Tit. 918. Tit. 919. Tit. 920. Tit. 921. Tit. 922. Tit. 923. Tit. 924. Tit. 925. Tit. 926. Tit. 927. Tit. 928. Tit. 929. Tit. 930. Tit. 931. Tit. 932. Tit. 933. Tit. 934. Tit. 935. Tit. 936. Tit. 937. Tit. 938. Tit. 939. Tit. 940. Tit. 941. Tit. 942. Tit. 943. Tit. 944. Tit. 945. Tit. 946. Tit. 947. Tit. 948. Tit. 949. Tit. 950. Tit. 951. Tit. 952. Tit. 953. Tit. 954. Tit. 955. Tit. 956. Tit. 957. Tit. 958. Tit. 959. Tit. 960. Tit. 961. Tit. 962. Tit. 963. Tit. 964. Tit. 965. Tit. 966. Tit. 967. Tit. 968. Tit. 969. Tit. 970. Tit. 971. Tit. 972. Tit. 973. Tit. 974. Tit. 975. Tit. 976. Tit. 977. Tit. 978. Tit. 979. Tit. 980. Tit. 981. Tit. 982. Tit. 983. Tit. 984. Tit. 985. Tit. 986. Tit. 987. Tit. 988. Tit. 989. Tit. 990. Tit. 991. Tit. 992. Tit. 993. Tit. 994. Tit. 995. Tit. 996. Tit. 997. Tit. 998. Tit. 999. Tit. 1000.

Ccc

est, non

- est, non habet unde diligit sponsum: sed nec opera, quamvis recta, rectum cor efficere sufficiunt *sine fide* & dilectione, sine quibus *impossibile est placere Deo*. Qui non placet Deo, non potest illi placere Deus. Nam cui Deus placet, Deo non placere non potest.
- Heb. 11.** Secunda vero fides dicitur viua, utpote charitate formata, quæ est quidam viuificus radius in humanum intellectum gratis de fonte vitæ descendens, iuxta illud Psalmist. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine. Lumen vultus* est gratia iustificationis, qua pars intellectiua (quæ est imago creata) nobiliter insignitur. Hoc lumē est totum & verum bonum hominis, quo signatur ut denarius imagine regis. Et hic quidam viuificus radius sicut lux accensa candelæ gestantem illuminat, procedentem dirigit, & ad opatum terminū sine offensione perducit, torporem excutiens, vitandis resistens, exequenda & perficienda viscerosius amplectens, quia ne vacua maneat ab opere, nobis indicat hic esse locum & tempus pugnae. In mundo namq; secundum Bernardum, velut in stadio certaminis positi sumus, ubi Christus mortuus est. Qui ergo liuorem, vel plagam hic non suscepit, in futuro iudicio miles inglorius apparebit: quia non decet sub spinoso capite nutrire corpus delicatum. Vnde principaliter hic radius quinque in nobis operatur. Nam primò, intellectum nostrū illuminat, ut sciat credenda, amplectenda, & fugienda, pellens ab anima triplices tenebras, scilicet ignorantia, perfidia, & mortalis culpa. Quia fides, secundum Augustinum, est illuminatio mentis ad summam veritatem cognoscendam & diligendam, & in ea omnem ignorantiam, perfidiam, & culpam abhorrendam. Secundò, fidei radius intellectum nostrum vita gratiæ viuificat, qua scilicet attrahimur & incitatur ad omnia Deo grata viuaciter exequenda: quia per fidem Deo copulamur, & per intellectum viuificamur, sicut *iustus ex fide* viuere dicitur, credita non solum affectu complectendo, sed etiam effectu exequendo: paratus nō solum ad operandum ardua, sed etiam ad sustinendum graua, ut Deo suo perfecte placeat & fideliter inhæreat. Tertiò, fidei radius totū hominem purificat, quantum ad effectum & voluntatem, iuxta illud: *Hide purificans corda eorum*. Ex hoc autem res impura dicitur, quia rebus vilioribus miscetur, sicut argentum plumbo mixtum, dicitur impurum: quod tamen auro mixtum, non dicitur impurum. Sic creatura dicitur impura, quando rebus caducis inordinate per affectum inhæret, & se per inordinatum amorem immiscet, quæ per fidem chari-

charitate formatam in Deum tendens, purificatur, & virtute charitatis perficitur. Ostendit enim huiusmodi fides Deum esse summum bonum, cui soli, despectis cæteris, per amorem semper & fidei iter est inharendum. Quarto, fidei radius hominem nobilitat, quia Dei filium eum constituit. Et sine tali fide, secundum Augustinum, nemo potest ad filiorum Dei numerum peruenire. Vnde ait Ioannes: *De. Ioan. 1. dicit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius*: nimirum cum & corda credentium Deus inhabitat. Cor autem est in pectore, Anima in corde, Mens in anima, Fides in mente, Christus in fide. Hinc dicit Apostolus *Christum habitare per fidem in cordibus nostris*. Ephes. 3. Vnde solum cor hominis est capax rationis, & susceptibile mysteriorum Dei: quod fide purgatum atque politum etiam ipsam diuinitatis substantiam considerat, etsi non comprehendit, & omnia mysteria fidei Christianæ fide percipit inconcussa, nihil dubitans: licet rationem non videat. Vnde super illud Iob: *Non videbit riuos butyri & mellis*, dicit Gregorius. Butyrum nascitur ex carne, & significat Christi humanitatem: mel verò descendit ex aëre sue rore, & significat Christi diuinitatem. Ex his duobus fluunt riuuli contemplationis humanitatis & diuinitatis, quos solum fideles in tanta quandoque plenitudine percipiunt, ut videant quæ dicere non valent. Nam quando Deo quis iungitur in vera fide, ipse Deus non solum adest concupiscentiæ superandæ, ac molestiæ perferendæ, sed etiam menti illuminandæ, sic quod per fidem attingit inaccessa, ut dicit Bernardus. Est enim sapientia, quæ fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, & roboratur. Quæ quidem sapientia non pollent plurimi fideles, quamuis ipsa fide plurimi polleant, ita quod per fidem eorum intellectus illuminatus & confortatus, attingit etiam hanc veritatem indubitanter, quod verè Christus in Sacramento est, & vera deitas est in Christo. Quinto, fidei radius hominem inuincibilem reddit. Hinc dicitur ad Ephesios: *In omnibus sumeres scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere*. Nam Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam. Denique de articulis fidei sciendum est, quod si respectus habetur ad illos, qui primò Symbolū tradiderunt, tunc sunt duodecim articuli, secundum numerum duodecim Apostolorū, qui Symbolum in iunctu Spiritus sancti composuerunt: ideo vocatur Symbolum, à *σύμ*, quod est simul, & *βόλον*, quod est morsellus, quia vnusquisq; Apostolorū morsellum vnum, id est, partem

tem appositum Si verò respectus habetur ad ea, quæ radicaliter sunt credenda, tunc sunt quatuordecim, quorum septem pertinent ad diuinitatem, & septem ad Christi humanitatem. Et secundum Theologos, post tempus reuelatæ gratiæ, tam maiores, quam minores tenentur habere fidem explicitam articulorum Incarnationis Christi, præcipue quantum ad ea, quæ communiter in Ecclesia solemnizantur, & publicè proponantur. Vnde, secundum Thomam in secunda Secunda, licet omni tempore fides eadem fuerit de mysterio Incarnationis Christi apud omnes, diuersimodè tamen secundum diuersitatè temporum & personarum. Nam ante statum peccati fidem explicitam habuit homo de Incarnatione Christi, secundum quod Incarnatio ordinabatur ad consummationem gloriæ, non autem secundum quod ordinabatur ad liberationem à peccato: quia homo non erat præcius peccati. Post peccatum verò fidem habuit explicitam, non solum de Incarnatione, sed etiam de eius Passione, & Resurrectione, quibus humanum genus à peccato & morte liberaretur. Et quânto Patres antiqui Christo fuerunt magis propinqui, tantò magis fidem explicitam habuerunt. Dicit enim Gregorius, quod secundum clementum temporum creuit scientia sanctorum Patrum. Tempore verò reuelatæ gratiæ, tenentur omnes habere fidem explicitam de articulis Incarnationis Christi, vt dictum est, & etiam fidem explicitam sanctissimæ Trinitatis, vt potè sine qua mysterium Incarnationis Christi explicite credi non potest. Sufficit tamen quod minores alios articulos de diuinitate credant implicite. Implicite verò credere, est credere quicquid Ecclesia credit.

De spe, cuius certitudo oritur ex tribus, & de triplici signo manifesto æternæ saluationis. Cap. LXXXVIII.

Spes.

Qua est ista, qua progreditur quasi aurora consurgens, pulchra vt luna? &c. Expediti de prima virtute Theologica, iam de secunda, scilicet spe, breui stylo prosequamur. Est autem spes expectatio certa futuræ beatitudinis, ex Dei gratia & meritis proprijs proueniens. Dicitur autem expectatio certa, quia proprius actus spei est, non solum sperare, sed etiam expectare futuram beatitudinem. Spes enim tendit in aliquod bonum possibile nobis adipisci: & hoc duobus modis. Vno modo secundum virtutem propriam: & hoc modo dicitur spes sperare tantum. Alio modo per virtutem alienam: & hoc modo proprie